

Erihoolekande teenusmodeli piloteerimine 2019-2021

KORDUMA KIPPUVAD KÜSIMUSED

Konkursi infopäevadel Tartus (27.08) ja Tallinnas (04.09) esitatud küsimused

Ootused pilootprojektis osalevale kohalikule omavalitsusele (edaspidi KOV)

1. **Kas pilootprojektis osalev KOV peab arvestama omaosalusega?**

V: ei

2. **Mis kohustused on KOVil pärast projekti lõppu? Nt kas KOV peab tagama teatud aastate jooksul teenuseosutamise jätkamise?**

V: projekti ei ole sisse kirjutatud projektijärgseid kohustusi KOVile, sh ka mitte rahalisi kohustusi. Piloteerimisel saadava kogemuse pinnalt kujundatakse projekti lõpuks seisukoht, kuidas muuta senist erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenuste süsteemi Eestis ja vastavalt sellele selguvad ka edasised sammud.

3. **Kui mahukas on aruandlus ja kas peaks selle piloodi jaoks olema eraldi inimene?**

V: projekti dokumentatsioonis on lisas 5 aruannete näidismallid, mida piloteerimisel soovime kasutada (vt <https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/et/organisatsioon-kontaktid/riigihanked>). Pilootprojekti vältel on kavas korraldada regulaarselt kohtumisi/seminare, et vahetada kogemusi ja jooksvalt arutada üleskerkivaid teemasid. Sellega seoses soovime projektis osalevatel KOVidelt saada tagasisidet teenusmodeli rakendamise kohta ka kirjalikult. Piloodis osalevatele KOVidele makstakse juhtumikorralduse tasu (1 täistöökoht 50 kliendi kohta). Eelmise pilootprojekti kogemuse pealt on hinnatud, et kui KOV tuleb projekti 50 teenuskohaga, siis võiks ta tööle võtta ühe täiendava töötaja, kes tegeleb teenusmodeli piloteerimiseks vajalike tegevustega, sh ka vajaliku aruandlusega. Kui KOV tuleb väiksema hulga teenuskohtadega, siis makstakse juhtumikorraldaja tasu proportsionaalselt vähem (10 inimese puhul siis 1/5 täistöökohta maksumusest). See jääb KOV otsustada, kas soovitakse tööle võtta uus inimene või hakkab neid tööülesandeid täitma keegi olemasolevatest KOV töötajatest, keda nende tööülesannete täitmise eest siis tasustada saab.

Sihtrühm

4. **Kes aitab kliendid välja valida, kas sotsiaalkindlustusamet?**

V: projekti kaasatavad inimesed valib välja KOV ise, kuivõrd teab oma piirkonna inimesi kõige paremini ja saab infot vahetada ka teiste oma piirkonnas tegutsevate organisatsioonidega, kes psüühilise erivajadusega inimestega kokku võivad puutuda ja abivajajaid märgata (nt perearst, kool, teenuseosutajad, politsei vm). Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi SKA) saab kuigipalju toetada, nt saab vajadusel anda infot selle kohta, kui palju on KOVis inimesi, kes on erihoolekandeteenuste järjekorras. SKA ei jaga andmeid konkreetsete inimeste kohta.

5. **Kas on piisav, kui osaleda piloodis 10 inimesega?**

V: 10 inimest on piisav, kui KOV leiab, et tema piirkonnas on just 10 inimest, kellele selle teenusmodelliga abi võiks pakkuda. Minimaalne teenuskohtade arv taotluse esitamisel on 5. Teenuskohti KOV projekti jooksul juurde taotleda ei saa, küll aga võib KOV teenuskohtade arv projekti jooksul väheneda, I etapi lõpus või vahehindamise käigus (vt lisa 4, „Pilootprojekti kirjeldus“, p.2.2).

6. **Kas teenusmudeli piloteerimises osaleda sooviv abivajaja võib veel õppida (sh kutseõppes)?**
V: Jah.
7. **Kas projekti kaasatav inimene võib olla eestkostetav?**
V: jah
8. **Kas projekti saab kaasata alkoholismiga inimesi, kui see ei ole peamine diagnoos?**
V: Jah. Alkoholism ei tohi olla põhidiagnoos. Muudel juhtudel võib inimest projekti kaasata.
9. **Kas projekti võib kaasata ka 16-aastaseid noori?**
V: jah. Kuna tegemist on Euroopa sotsiaalfondi vahenditest rahastatava tegevusega, siis sihtrühma vanuspiirid tulenevad sellest, et tööhõive suurendamisele suunatud ESF projektid hõlmavad tööealisi inimesi, vanuses 16-aastat kuni vanaduspensioni iga.
10. **Kas projekti kaasatav inimene tuleb erihoolekande- ja/või rehabilitatsiooniteenuselt maha võtta? Kuidas on lugu järjekorras olijatega?**
V: Inimene ei tohi saada samaaegselt teenust kahest süsteemist (st olla samaaegselt riiklikul teenusel ja pilootprojektis). Küll aga võib projekti kaasatav inimene olla erihoolekandeteenuste järjekorras. Kui inimene siseneb projekti, jääb ta EHK järjekorda edasi. Riiklikelt teenustelt tuleb projekti sisenemisel lahkuda.
11. **Kas projektis on kliendikohad või kindlad kliendid? Kui mõni abivajaja projekti jooksul välja langeb siis kas tema asemele võib projekti uue inimese võtta?**
Projektis on teenusekohad. Kui inimene langeb välja, siis võib tema asemele uue inimese projekti kaasata. Inimeste vahetumine projektis võib toimuda kogu projekti vältel.
12. **Mis saab osalejatest pärast projekti lõppu?**
V: Nende puhul kehtib järjekordade määruse §3 p 8: isikud, kelle erihoolekandeteenuse vajadus on tuvastatud sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise käigus või kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetati sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise tõttu, lähevad eelisjärjekorda. Määruse link: <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122018050?leiaKehtiv>
13. **Konkursi dokumentatsioonis räägitakse palju abivajaja toetamisest. Mida see tähendab?**
V: inimesele tagatakse järjepidev personaalne toetus, st on olemas spetsialist, kes jagab infot, nõustab, jõustab, planeerib ja korraldab teenuskomponentide osutamise + vastavalt inimese abivajadusele osutatakse talle vajalikke teenuskomponente.

Toetusvajaduse hindamine

14. **Abivajaduse hindamisel on projektis kasutamiseks oma hindamisinstrument. Kui isik on varem juba hinnatud (nt on KOVis selleks välja töötatud oma hindamisinstrument), siis kas tuleb ikkagi teha uus hindamine kasutades projektis antud hindamisinstrumenti või saab arvestada ka juba varasemalt olemasolevat infot?**
Projektis osaledes peab kasutama etteantud toetusvajaduse hindamise instrumenti. Aga kui mingi varasema hindamise baasilt on informatsioon abivajaduse kohta juba olemas, siis võib selle kanda projekti hindamisvahendisse üle. Eesmärk on võimalikult vähe inimest tülitada ning koguda infot võimalikest erinevatest olemasolevatest allikatest ning pöörduda inimese poole juhul, kui on midagi vaja juurde küsida. Kuna projektis soovime hindamist KOVides ühtlustada ning muu dokumentatsioon on üles ehitatud projekti hindamisvahendi põhjal, siis on oluline kindlasti just seda kasutada.

15. Kas piisab ühest hindamisest, et sellest lähtuvalt inimesele kõiki vajalikke teenuskomponente planeerida?

V: Jah.

16. Kas KOVis teostatav hindamine asendab SKA hindamist?

V: Teenusmudeli raames teenuseid saavate inimeste toetusvajadust hindab KOV, neid SKA juhtumikorraldajad ei hinda. Toetusvajaduse hindamisel võib (ja on soovitatav) kasutada juba tehtud hindamisi.

Teenuseosutajad

17. Märkite konkursi dokumentides, et baas- või lisatoetuse teenuskomponente vahetult osutavad isikud peavad olema läbinud vastavasisulise väljaõppe. Kas täpsustaksite palun, millist väljaõpet silmas peetakse?

V: Spetsialistide puhul tuleb järgida õigusaktides sätestatud nõudeid spetsialistidele, sh sotsiaalhoolekande seaduse jm õigusaktide nõudeid. Nt kui tegevus liigitub erihoolekande- või rehabilitatsiooniteenuse raamesse, siis peab spetsialist vastama vastavatele nõuetele (vt SHS). Baastoetust osutav töötaja on kõrgharidusega sotsiaaltöötaja või tegevusjuhendaja kvalifikatsiooninõuetele vastav inimene. Vajadusel saab SKA projekti käigus nõu anda ja jagada teenusedisainerite poolt loodud soovituslikke materjale.

18. Kas baastoetuste osutajaks võib olla KOV-i hallatav asutus?

V: jah, võib. Esimeses piloodis oli baastoetuse osutajateks nii KOV hallatavaid asutusi kui muid partnerorganisatsioone (MTÜ, OÜ, SA), ka KOV ise. Teenusmudeli varasema arendamise ja katsetamise kohta leiab materjale SKA kodulehelt, sh I pilootprojekti lõpparuande ja mõjuanalüüsi.

19. Kas baaskomponendi osutaja võib pakkuda ka lisakomponente? Kui meil on piirkonnas üks rehabilitatsiooniteenuse osutaja (MTÜ, OÜ vm), siis kas ta võib pakkuda end nii baastoetust kui ka lisakomponente osutama või tuleks tal valida, mida pakub?

V: jah, baastoetuse osutaja võib pakkuda ka lisatoetuse komponente, kui tal on olemas selleks vajalik pädevus.

20. Kas üht teenuskomponenti peab osutama piirkonnas vaid üks teenuseosutaja?

V: võib olla ka mitu teenuseosutajat, kes osutavad abi sõltuvalt inimese toetusvajadusest.

21. Kuidas on mõeldud, kas olukorras, kus abivajaja jaoks vajalikke spetsialiste piirkonnas pole, peaks liikuma inimene kaugemal asuva spetsialisti juurde või vastupidi?

V: mõlemad variandid on sobilikud, sõltuvalt olukorrast.

22. Kas ühistaotlust esitavates KOVides võib baastoetuse osutaja olla ühine?

V: jah

Teenuste korraldamine KOVis

23. Kas KOV juhtumikorraldaja all mõeldakse inimesele baastoetust pakkuvat spetsialisti või projekti korraldusliku poolega tegelevat inimest?

V: KOV juhtumikorraldaja tegeleb peamiselt korraldusliku poolega, kuid ta vastutab ka esmase toetusvajaduse hindamise eest.

24. Kas juhtumikorraldajat-kontaktisikut võib projekti vältel vahetada?

V: jah, ikka. Oluline on see, et KOVis on pidevalt olemas inimene, kes teenusmudeli piloteerimisega kohapeal tegeleb ja kes on sotsiaalkindlustusametile selle projekti kontaktisikuks.

25. **Kui KOV tuleb teenusmudelit piloteerima ainult 5 teenuskohaga, kas siis juhtumikorralduse tasu on vastav protsent 50 teenuskohale vastavast juhtumikorralduse tasust?**
V: jah. 50 inimese puhul on juhtumikorralduse maksumus 2045 eurot, 5 inimese puhul proportsionaalselt vähem, st 204,5 eurot kuus.
26. **Kas juhtumikorralduse summa tuleb maksta palgaks?**
V: kuni 10% juhtumikorralduse maksumusest võib kasutada muudeks kuludeks (vt konkursikutse p.2.5.1), ülejäänud tuleb kasutada palgafondina (st töötasu koos maksudega).
27. **Kas juhtumikorraldaja teeb ka esmase tegevusplaani?**
V: Tegevusplaani koostab inimesega koos baastoetuse osutaja, tuginedes toetusvajaduse hindamise tulemustele.
28. **Saame aru, et erihoolekande teenuste korraldaja ja vastutaja roll peab jääma KOVile (lisa 4, tegevuste loetelu p. 3.1), samas kas mingi osa juhtumikorralduse ülesandest on KOVil võimalik sisse osta?**
V: Juhtumikorraldus on KOV ülesanne ja vastutus, kuna KOVile antakse üle avaliku ülesande täitmine. Kõike ei saa sisse osta. Juhtumikorraldaja tööks on teenusmudeli rakendamise korraldamine oma piirkonnas; partnerite leidmine; koostöösuhete arendamine; töökorralduse määratlemine; teenuse kättesaadavuse suurendamine ja hinnakujundus; koostöö teiste valdkondadega; võrgustikutöö juhtimine; jooksev korralduslik tegevus: arved, aruandlus; KOV siseselt järelevalve projekti tegevuste üle; teenusmudeli arendamises osalemine koostöös SKAga.
29. **Kas teenuseosutajate leidmiseks tuleb korraldada hanked?**
V: KOVidel on piisavalt erinevate sotsiaalteenuste korraldamise kogemusi, antud projektis saab toetuda senisele praktikale. Teenuste hankimisel lähtutakse riigihangete seadusest ja KOV hankekorrast. Riigihangete seaduse kohaselt loetakse sotsiaalvaldkonna hange kuni summani 300 000 eurot lihthankeks, sel juhul ei pea hanget tegema läbi RHRi. Igal KOVil on oma hankekord, millest lähtuvalt teenuste korraldamisel toimida.
30. **Kas on mõtet projekti tulla, kui piirkonnas pole vajalikke spetsialiste, iga teenuskomponendi jaoks teenuseosutajat?**
V: Soovitame teenusmudelit oma KOVis katsetada ka juhul, kui piirkonnas on olemas vaid mõned teenuseosutajad. Vaatame pilootprojekti jooksul, kuidas teenuste kättesaadavust arendada. See on üldine mure paljudes kohtades, et kõiki spetsialiste kohapeal ei ole.
31. **Kas kõik teenuskomponentide osutajad peavad olema olema kohe projekti algul? Võib ju alles projekti vältel selguda mõne abivajaja hindamisel, et mingit teenust on vaja.**
V: projekti jooksul saab vajalikke teenuseosutajaid kaasata vastavalt selgunud vajadusele.

Maksumus

32. **Kui leping on sõlmitud, kas KOV saab kogu lepingujärgse rahasumma kohe tervikuna kätte?**
V: kogu lepingu maksumust korraka ei saa. KOVile makstakse igakuiselt juhtumikorralduse tasu + osutatud teenuskomponentide maksumus (vt lisa 1 „Konkursi tingimused ja kord“, p.2.5).
33. **Juhtumikorralduse maksumuse arvutus Lisa 1 p. 2.5.1 on arusaadav. Kuidas ja kus on kirjeldatud aga baastoetuse ja teenuskomponentide hinna kujunemise arvutuskäik?**
V: Teenuskomponentide maksumuse kohta vt konkursi tingimuste p.2.5.2. Teenuskomponentide konkreetseid hindu piloteerimisel SKA poolt ette ei anta, need kujundab KOV – komponentide maksumuse aluseks on hinnad, mis on kokku lepitud KOV ja teenuseosutaja vahel sõlmitud lepingus või tasud, mis on sätestatud kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud hinnakirjas.

34. **Meil on küsimus teenuskomponentide maksumuse kohta – kas teenuskomponentide maht on 27 kuu peale kokku 9480€ isiku kohta? Kas see võib olla inimeste põhiselt erinev, et mõni abivajaja saab suuremas mahus ja teine väiksemas, kui kokkuvõttes jääb kogusumma KOV maksimaalmäära sisse? Mida on KOV-il õigus selle eest pakkuda?**

Küsiija poolt on välja toodud arvestuslik keskmine teenuskomponentide maksumus ühe inimese kohta (vt ka lisa 1 p.2.5.2) – reaalselt kujuneb inimese isiklik eelarve vastavalt tema abivajadusele ja see ei ole piiratud summaga 9480 eurot iga inimese kohta (kogu projekti jooksul kokku), vaid võib tööpoolest mõne inimese puhul olla suurem ja teiste puhul väiksem. KOV ei pea niivõrd jälgima keskmist ühe inimese kohta, kui seda, et KOVile projekti käigus kokku väljamakstav summa ei tohi ületada lepingus fikseeritud KOV maksimaalmäära (siis leping lõppeb). KOV maksimaalmäära arvutusvalemi ja näited leiab lisast 1 „Konkursi tingimused ja kord“ p.2.5.2.

Teenuskomponendid, mida tasustatakse, koosnevad tänaste erihoolekande- ja sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuste sees olevatest tegevustest ja on loetletud Lisas 4 punktis 5 „Teenuskomponentide loetelu“ (samas on ära toodud ka teenuskomponentide sisu kirjeldused). Teenuskomponentide maht sõltub inimese abivajadusest.

35. **Kuidas kaetakse teenuse osutamise seotud transpordikulud?**

V: transpordikulu on teenuskomponentide maksumuse üks osa, st sisaldub teenuse hinnas.

36. **Kuidas toimub teenuseosutajatele tasu maksmine selle projekti raames? Kas SKA maksab neile otse või maksab SKA KOVile, kes oma partneritele maksab ise tasud välja?**

V: SKA teeb lepingu KOV-iga ja arveldab KOViga. See, kuidas toimub arvete tasumine teenusosutajatele, on KOV-i enda otsustada.

37. **Kas ühistaotlejatel tuleb edaspidi projekti jooksul esitada SKAle arveid ühiselt?**

V: jah, SKA soovib saada iga taotluse kohta üht arvet igal kuul.

Taotlemine

38. **Kas konkursil saab taotlejaks olla ka omavalitsusliit?**

Taotlejaks saavad olla siiski vaid kohaliku omavalitsuse üksused (vallad või linnad), kes võivad taotluse esitada ka kohaliku omavalitsuse asutuse kaudu. St omavalitsusliit taotlejaks olla ei saa. See kriteerium tuleneb juriidilist laadi põhjustest ja on seotud üldisema küsimusega avalike ülesannete täitmisest, sh kes ja kuidas seda teha saavad. Omavalitsusliit ei ole seadusest tulenevalt sellise rolli, vastutuse ja kohustusega sotsiaalkaitse tagamisel ja teenuste korraldamisel kui on KOV. Hindamine, abivajaduse väljaselgitamine – seda teeb KOV.

39. **Kuidas ühistaotluste puhul märkida taotlejaid?**

V: Konkursi tingimuste kohaselt nimetavad ühistaotlejad taotluste menetlemisega ning lepingu sõlmimise ja täitmisega seotud toimingute tegemiseks volitatud esindaja ning kinnitavad ühistaotlejate solidaarvastutust. Seega taotlusele lähevad ühistaotlejate andmed, aga taotluse esitab/allkirjastab see, keda ühistaotlejad on volitanud.

40. **Taotluse täitmine. Kas eesmärgid olenevad kliendigrupist?**

V: juhul kui küsimust esitades on silmas peetud eesmärkide kirjeldust taotluse vormi I alapunktis, siis seal võib jah eesmarke selgitada nii üldiselt kui sihtrühmade lõikes. Ehk siis, mida taotlust esitav KOV piloteerimisest ootab ja kuidas see võiks haakuda/täiendada/toetada taotleja seniseid tegevusi, sh erinevate kliendirühmade lõikes.

41. **Kas taotluse koostamise ajal peavad olema sõlmitud eelkõkkulepped?**

V: Ei pea, aga need võib taotluse juurde panna, sest võrdsete punktide korral saab selle eest lisapunkte (vt konkursikutse p.3.2).

42. Kuidas toimub teenuskohtade jagamine KOVide vahel – nt kui tuleme taotlema 50 kohta, kas võib juhtuda, et saame 25?

V: taotlejatest moodustatakse pingerida (vt konkursikutse p.3.2) ja kohad jagatakse pingerea alusel, seni kuni teenuskohti jätkub. Seega kui KOV taotleb 50 kohta, siis ta ka saab 50 kohta, eeldusel et on pingereas piisavalt kõrgel kohal.

43. Viie teenuskohaga suhteliselt keeruline teenust pakkuda, et saada tulemust?

V: tõsi see on, et mida suurem on teenuskohtade arv, seda paindlikumad võimalused on teenuste korraldamiseks piirkonnas elavatele psüühilise erivajadusega inimestele ja nende lähedastele. Siiski hindab iga KOV ise, kui suures mahus ja kuidas on tema piirkonnas võimalik teenusmudelit testida.

44. Kuidas asjad pärast taotluse esitamist edasi liiguvad?

V: Taotlus tuleb esitada hiljemalt 13.septembril kell 11. Konkursi läbiviimise kord on kirjeldatud konkursi tingimuste punktis 3 (vt dokumentatsioonis Lisa 1. Konkursi tingimused ja kord). SKA hindab taotlusi ja kuulutab konkursi tulemused välja 15 tööpäeva jooksul. Seejärel sõlmime projektis osalevate KOVidega lepingu (näidisvorm on dokumentatsiooni lisa 3) ja korraldame avaseminari, kus arutame edasise tegevuse täpsemalt läbi. Teenusmudeli piloteerimine on planeeritud 2-etapilisena, selle kohta soovitan lugeda täpsemalt Lisa 4 (Pilootprojekti kirjeldus) p.2.2. Orienteeruvalt oktoobri algusest alustame realselt projekti.